



Virksomhetsrapport 2018

Det norske institutt i Roma

Det norske institutt i Roma (DNIR) prioriterte i 2017 synlighet, oppbygging av lokale faglige nettverk i Roma og fortsatt styrking av kontakt med norske og internasjonale forskningsmiljø. Satsingen har gitt en økning av aktiviteter på alle områder i 2018: flere norske og internasjonale forskere har arbeidsopphold eller deltar i konferanser/workshoper på Instituttet, flere studenter har deler av sin undervisning her, og Instituttet har opplevd en betydelig økt etterspørsel etter DniR som faglig samarbeidspartner.

1. Forskning

Instituttet ønsker å være en internasjonal møteplass for humanistiske fagmiljøer i Norge, og vil tilrettelegge for samarbeid med italienske og internasjonale forskningsmiljøer, spesielt i Roma. Instituttet ønsker å bringe sammen forskere fra ulike fagdisipliner til diskusjon og samarbeid rundt det å skape og formidle kunnskap som skaper samfunnsmessige endringer, og menneskers håndtering av disse endringene.

Instituttets tradisjonelle fokus på klassisk arkeologi og kunsthistorie har blitt ivaretatt ved ansettelse av to postdoktorer med disse profilene. Simon Barker (arkeologi, gjenbruk) tiltrådte 1. januar og Mattia Biffis (kunsthistorie 15- 1600-tallet) som tiltrådte 15. mars.

Senterleder Prescott har gjennom fokus på tverrfaglige temaer, blant annet kulturarv og ulovlig handel, etablert samarbeid med og mellom forskere fra Norge, Italia, andre land i Europa, Midtøsten og U.S.A. Denne tematikken har også blitt styrket gjennom samarbeid med UiOs *The Heritage Experience Initiative* (IAKH/IKOS HEI prosjektet), som inkluderer ansettelse av en postdoktor med arbeidssted i Roma. Ansettelsesprosessen ble avsluttet i september 2018, og Samuel Hardy (kriminolog, med spesialkompetanse på ulovlig handel, kulturarv og konflikt) vil tiltre i mars 2019.

Instituttet fortsetter samarbeidet med Marianne Mödinger (i dag ansatt ved Universitetet i Bordeaux) og sendte inn en ny søknad om *Marie Skłodowska-Curie Actions Individual Fellowships* høsten 2018 med temaet "Peacebuilding strategies in prehistory: political intermarriage and women mobility". Prosjektet har et tverrfaglig kilde grunnlag innen biokjemi, arkeologi og antropologi som studerer kvinners rolle i de sosial nettverkene i Europas bronsealder.

Simon Barker har gjennomført feltarbeid i Pompeii, Napolibukten, og Tyrkia, og fortsetter sin forskning på gjenbruk av materiale fra bygninger, bymurer og skulpturer (*spolia*) i senantikken i det romerske imperium.

Mattia Biffis har hatt fokus på kunst fra 15- og 1600-tallet, spesielt fra Venezia og Bologna. Han har deltatt på konferanser, hatt en rekke fagomvisninger for Instituttet og bidro til utstillingskatalogen om Tintoretto i Venezia¹.

Instituttet inviterte Samuel Hardy og førsteamanuensis/postdoktor Josephine Munch Rasmussen (UiA) til Roma i oktober for å delta på fagkonferanse og begynne planleggingen av samarbeid under HEI prosjektet.

Christopher Prescott har ferdigstilt artikler og rapporter, og medvirket i/ledet arrangement om landskap, neolittisering, utgravinger og kulturarv, geografisk i Norden og Europa. Samtidig har han forberedt fokus på ulovlig handel og aktiviteter knyttet til Sicilia, Sardinia og europeisk kobbermetallurgi i 2019-20.

Gjesteforsker PhD Courtney Ward har vært knyttet til instituttet med sitt tverrfaglige prosjekt (arkeologi, historie og osteologi) om samfunnsforhold, kjønn, identitet og smykker i Pompeii i antikken.

Siri Sande og Rasmus Brandt er begge klassiske arkeologer som var tilknyttet DniR som professor emeriti i klassisk arkeologi også i 2018.

Instituttet tildelte fagstipend til 10 yngre forskere som har hatt opphold ved Instituttet i 3 – 8 uker. Som tidligere år ble stipendperiodene konsentrert om første kvartal av året, og fagstipendmottakere presenterte sine prosjekter på lunsjseminarer etterfulgt av faglige diskusjoner.

Instituttet arrangerte eller var medarrangør til fem internasjonale konferanser/workshops og tre åpne forelesninger i 2018.²

- 3 – 4. mai** «**Cultural Heritage, a Tool in Conflict and a Victim of War**», internasjonal konferanse i samarbeid med Roma Universitet La Sapienza. 22 deltagere fra Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Nederland i tillegg til Italia og Norden³.
- 31. mai** «**Mobility of people and things in Bronze Age Italy**», arrangert av British School med DniR som innleder (Prescott).
- 20. juni** «**Constructing City Walls in Late Antiquity**», arrangert på British School i samarbeid med DniR og med faglig bidrag fra postdoktor Simon Barker.
- 15. okt.** «**Perspectives on mobility from African archaeology**», internasjonal workshop organisert i samarbeid med Roma Universitet La Sapienza og Institutt for arkeologi, konservering og historie/UiO. Presentasjon av tre case-studier med etterfølgende diskusjon, totalt 30 deltagere.
- 17. okt.** «**Building Heritage Communities**», internasjonal workshop i samarbeid med American University in Rome (AUR) og Institutt for arkeologi, konservering og historie/UiO. 16 deltagere med 10 studentobservatører.
- 25. okt.** «**From Palmyra to Rome and back again – Palmyrene portraiture and their narratives**», L'Orange forelesning ved Prof. Rubina Raja.
- 13. nov.** «**Forskjeller mellom norsk og svensk i språkhistorisk lys**», forelesning ved Hans-Olav Enger i samarbeid med Roma Universitet La Sapienza og Institutt for lingvistiske og nordiske studier ved UiO.

¹ Se vedlegg 1 for publikasjoner av de ansatte ved DniR

² Se vedlegg 3 for en liste over konferanser, seminarer og workshops ved DniR i 2018

³ Se vedlegg 4 for program og deltagerliste

26. nov. «**SKAM: Online phenomenon and social media television**», forelesning ved Gry Cecilie Rustad i samarbeid med Roma Universitet La Sapienza og Institutt for medier og kommunikasjon ved UiO.

I tillegg ble det avholdt mange fagkonferanser og workshops i regi av de brukerbetalende institusjonene.

«Circolo Gianicolense», forskerseminaret arrangert av DniR og det finske instituttet har hatt fire seminarer i 2019.

ACTA bind XXX ble utgitt på forlaget *Scienze e Lettere* høsten 2018, med Siri Sande, Christopher Prescott og Manuela Michelloni som redaktører.⁴

Rundt 45 forskere hadde arbeidsopphold ved Instituttet i løpet av året, inkludert ti yngre forskere som hadde fått tildelt fagstipend fra Instituttet.⁵

2. Undervisning

Selv om Instituttet ikke selv kan opprette eller eie emner, anses det viktig for rekruttering og studietilbud at det tilbys undervisning i Roma. Ansatte, gjesteforskere og emeriti bruker derfor betydelige ressurser til både tilrettelegging og undervisning innen humanistiske fag – både i Italia og i Norge.

Simon Barker underviste ved ARK4020 i Oslo i hele september måned, og både han og Courtney Ward holdt innlegg på et seminar om klassisk arkeologi ved UiO på Blindern 1. oktober (arrangert av IAKH/UiO).

Mattia Biffis var fagansvarlig for emnet ROMA2020 som ble avholdt 9. oktober – 16. november med 18 påmeldte studenter. Mattia Biffis underviste også på kurs for lærere i den videregående skole og forleste for studenter på emnet KUN2016. Biffis holdt en forelesning og et innlegg på et forskerseminar på Blindern i oktober.

Siri Sande bidro med fagomvisninger og forelesninger på antikkemnet ANT2210/2211, lærerkurs, ROMA2020 og PhD kurs.

Samarbeid mellom lærere fra DniR, IKOS og IFIKK gjorde det mulig å gjennomføre felles undervisning for det flerfaglige emnet ROMA2020 og for studenter innen kulturhistorie, kunsthistorie og idéhistorie.

Instituttet har samarbeidet nært med DIALPAST (PhD skole i arkeologi) som hadde styremøte og to forskerkurs ved DniR i 2018, og vil legge fire PhD kurs til Roma neste år.

Seks studenter hadde praktikantopphold ved Instituttet som en del av sin utdanning; To av studentene var fra historie IAKH/UiO og var i Roma i 3 måneder, tre var fra arkeologi IAKH/UiO og hadde opphold på tre uker, mens en student var fra Trentino. DniR laget opplegg for å gi dem innsikt i Instituttets drift, og deltagelse/arbeid med faglig relevans og variasjon i oppgaver.

Utover vanlige universitetsemner arrangerte instituttet et EVU-kurs rettet mot lærere i den videregående skole, *Retorikk i perspektiv: Historisk, didaktisk og etisk*. Emneansvarlig for kurset var DniRs tidligere postdok og nå førsteamanuensis på IFIKK Line Engh, og ble avholdt

⁴ Se vedlegg 5 ACTA XXX innholdsfortegnelse

⁵ Se vedlegg 6 for forskningsopphold og vedlegg 7 for fagstipend

en uke i mars. En rekke forskere fra Norge og Italia med ulike tilknytninger til instituttet bidro til undervisningen.

Totalt deltok ca. 140 studenter på BA-nivå (10 ulike emner) og 12 på MA-nivå på undervisning ved DniR i løpet av året. I tillegg hadde 50 studenter ved Arkitektur- og designhøyskolen tegneøkt og undervisning på Instituttet, 18 lærere deltok på etterutdanningskurs i retorikk, og 50 deltok på PhD kurs.⁶ Til sammen fikk dermed nærmere 270 studenter undervisning ved Instituttet i løpet av 2018.

3. Bibliotek og formidling

Biblioteket har en sentral plass i instituttets drift, og besøkende forskere understreker viktigheten av en tilstedeværende bibliotekar som har en rolle både som fagreferent og nettverk mot italiensk kontekst og bibliotek. Antall besøkende har steget betraktelig i løpet av de seneste år. Samlingene inneholder rundt 20 000 bøker på italiensk, engelsk, tysk, fransk og norsk. Bibliotekets brukere er i hovedsak fra Norge, men en betydelig del er også fra internasjonale forskningsinstitusjoner (15 %) og Italia (15 %)⁷.

Forskere og studenter som kjenner Instituttet fortsetter å være viktigste informasjonskanal mot nye brukere. DniR bruker også aktivt egne websider til informasjon og utlysninger, og Facebook for synlighet mot en bredere offentlighet. Kommunikasjonsavdelingen/HF skrev to artikler om Instituttets nyansatte postdoktorer, og publisasjon på HF's sider er en viktig kanal mot kolleger i Oslo.

Som nevnt under punktet om forskning, arrangerte DniR to forelesninger relatert til norsk språk og samfunn i høstsemesteret som et tiltak for å styrke samarbeidet med italienske universiteter og studenter innen litteratur og språk. Den årlige L'Orange forelesningen var som vanlig åpen for publikum, og ca. 50 personer møtte frem for å høre Prof. Rubina Raja's forelesning om portretter fra Palmira.

Instituttet åpnet sine dører for det italienske publikum 4. juni som en del av UNIONE's kulturmåned *Mese della Cultura Internazionale*. Nærmere 150 personer kom for å bli kjent med Instituttet, høre foredrag om mobilitet og forflytning av kunst ved Mattia Biffis, og se den norske film («Kick-it») som den norske ambassaden hadde lånt Instituttet for anledningen.

Instituttet hadde en jevn etterspørsel fra eksterne grupper som ønsker å motta informasjon om Instituttet eller benytte Instituttets lokaler.

DNIR opprettet sin egen Facebook side i 2016, og hadde ved utgangen av 2018 ca. 1700 personer som følger Instituttet (økte med 350 personer i 2018) og dermed mottar informasjon om Instituttets forskere og aktiviteter.

4. Organisasjon

Det norske institutt i Roma eies av UiO, ligger administrativt under HF, og får støtte fra Eiendomsavdelingen, USIT og HF på linje med andre HF-Institutter. Instituttet mottar brukerbetaling fra de humanistiske fakultetene ved NTNU, Bergen, Agder og Tromsø, i tillegg til Teologisk fakultet/UiO og Menighetsfakultetet. DniR har en avtale med *Institutt for form,*

⁶ Se vedlegg 8 for undervisning ved Instituttet i 2018

⁷ Se vedlegg 9 for rapport fra biblioteket

teori og historie ved Arkitektur- og designhøyskolen fra 2017, og inngikk i år en avtale om bruk for perioden 2019-2021 med *Institutt for estetiske fag* ved OsloMet.

Lokalt fortsetter DniR samarbeidet med de akademiske institutter i Roma gjennom *Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte* som består av medlemmer fra 10 italienske og 26 utenlandske faglig relevante institutter. Unione har et felles fotoarkiv ved bibliotekene Herziana og American Academy, og møtes to ganger i året.

DNIR ansatte & tilknyttede i 2018:

- Simon Barker (postdoktor fra 1. januar 2018)
- Mattia Biffis (postdoktor fra 15. mars 2018)
- Mona Elisabeth Johansen (førstekonsulent)
- Manuela Michelloni (bibliotekar)
- Anna Muzi (vaktmesterpar, renhold)
- Anne Nicolaysen (avdelingsleder)
- Christopher Prescott (senterleder fra 1. januar 2017)
- Nicola Quinzi (vaktmesterpar, vedlikehold)
- Siri Sande, prof.emerita
- Rasmus Brandt, prof. emeritus
- Courtney Ward, gjesteforsker

Instituttet samarbeider med IKOS og IAKH om *The Heritage Experience Initiative* (HEI) prosjektet, og har i løpet av året gjennomført rekruttering av en postdoktor som skal ha arbeidssted i Roma i kommende tre-års periode (2019-2021), og arbeide med kulturarv og konflikt i nært samarbeid med HEI prosjektet. Sam Hardy oppholdt seg som gjesteforsker på Instituttet i oktober 2018, og vil tiltre 1. mars 2019.

Vedlegg til virksomhetsrapport

- Vedlegg 1: Publikasjoner 2018
- Vedlegg 2: Faglige arrangementer ved Instituttet i 2018
- Vedlegg 3: Program for tre av workshopene i 2018
- Vedlegg 4: ACTA XXX innholdsfortegnelse
- Vedlegg 5: Forskningsopphold 2018
- Vedlegg 6: Fagstipend 2018
- Vedlegg 7: Undervisning 2018
- Vedlegg 8: Biblioteksrapport 2018